

В НЬО ЙОРКУ ВЖЕ НЕ БУДУТЬ ОБТИНАТИ ПІДМОГ

НЬО ЙОРК. — Під напором посадикиа Ля Гвардії міська рада ухвалила додаткові податки, щоб здобути фонди на безробіття. Внаслідок браку фондів вивилати безробітним були обтяжені на 10 відсотків. Тепер вони привернені до давньої висоти. Додаткові фонди будуть здобуті шляхом оподаткування папіросів на одного цента від пачки, оподаткування всіх електричних, газових, телефонічних, телеграфічних і деяких інших рахунків, що не переходять півтора долара висоти. Також оподаткування ресторанних рахунків, що переходять долара, й інші. Ля Гвардія сказав, що він мусів наложити ті податки, бо стейтський уряд в Олбані відібрав місто ті приходи, що місто мало з податків від компанії загальних користувань. Ля Гвардія сказав, що податковий значок на папіросах повинен мати образок губернатора Лімена. Але опоненти посадикиа твердили, що той податок таки повинен мати образок самого посадикиа.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ СУБСИДІЙ ЗАЛІЗНИЦЯМ

ВАШИНГТОН. — Після нарад з членами кабінету президент Рузвельт подав до відома, що він є проти субсидій залізничним лініям, які знайшлися тепер у великих фінансових клопотах. Своє становище президент опрацював тим, що коли уряд дав, такі субсидії залізничним лініям, то зараз інші галузі промислу, що також знаходяться у фінансових клопотах, захотіли всіх субсидій. А уряд не зміг підпомагати всіх галузей.

НАТИСКАЮТЬ НА ПРЕЗИДЕНТА

ВАШИНГТОН. — Найближче оточення президента, а в ньому також заступник президента Гарнер, натискає на нього, щоб він висказався отверто, яку політику він думає тепер провадити в обличчя цього великого бізнесового застою і безробіття, яке нині маємо. Чи думає президент оживляти бізнес новими державними роботами, чи думає заохочувати приватну ініціативу, даючи приватним підприємствам позички й штовхаючи їх до економічного руху. Гері Голкінс, головний директор „Доблю Пі Ей“, є за те, щоб збільшувати державні роботи і підприємства. В тій цілі він збирається зізнавати перед сенатським комітетом безробіття і жалати ще одного біліона доларів на державні роботи. Та оточення президента і цілий край готили знати, як задивляється на ту, справу сам президент.

ЗВІТ СЕНАТСЬКОГО ФІНАНСОВОГО КОМІТЕТУ

ВАШИНГТОН. — Голова сенатського фінансового комітету, сенатор Гарісон, опублікував звіт того комітету, в яким сказано, що щоб зарадити нинішньому безробіттю, треба чимскорше оживити приватний бізнес і приватну ініціативу. В банках є величезні заморожені капітали, якими можна булоб двигнути найбільшій застій. Але нема кому орудувати тими капіталами, бо коли якась компанія випозичає їх з банку і пускає в рух, то уряд зараз накладає на них величезні податки. Гарісон говорив, що треба оживити приватний бізнес навіть для самих податків. Бо коли далі пануватиме застій у приватній бізнесі, то скоро не буде на кого накласти податків.

КОНСТИТУЦІЙНА КОНВЕНЦІЯ

ОЛБАНІ. — Тут розпочалася конституційна конвенція, на яку зіхалися демократичні і республіканські члени політики з ньюйорського стейту. На тій конвенції бесідники підкреслювали вірність демократичному американському устроєві й говорили, що американська конституція це здорова і розумна основа для такого устрою. Характеристичне те, що почесним головою тої конвенції вибрано бувшого ньюйорського губернатора Алфреда Сміта, який цілком розійшовся з президентом Рузвельтом і в останніх президентських виборах попірав його противника.

МЕКСИКАНСЬКА ЦЕРКВА ПОМАГАЄ УРЯДОВІ

МЕКСИКО СІТІ. — Мексиканська церква рішила помагати мексиканському урядові в його суперечці з чужими нафтовими компаніями, без огляду на це, що він має марку „червоного“. Заряд церкви наказав священникам переводити серед вірних збірки грошей на викуп тих чужих компаній.

НЕРВОВІСТЬ ПРИЧИНОЮ РІЗНИХ НЕДУГ

НЬО ЙОРК. — На річному зібранні лікарів професор Джордж Гол виголосив доклад, у якому сказав, що нервовість, котра є модерною недугою, що випливає з нинішньої цивілізації, є причиною різних недуг, таких, як хвороба серця, шлунок, цукрівниці, містряка і т. п.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ЗО СТРАЙКУ В ЕЛЕКТРИВНІ.

Страйкарські пікети в Зілівці, Мішген, де страйкуючі робітники електривні засіди були в фабриках. Робітники належать до юнії, зв'язаної з Комітетом Промислової Організації. Вижидаючи висіду конференції комітету страйкарів з губернатором Мерфі, робітники гріються коло вогню.

ГІТЛЕР ПРО БІДУ

Гітлер обіждає тепер австрійські провінції. В Стирії витало його коло 300,000 людей у Грацу, столиці цієї країни. В мілі місті Кляйнефурт зібралось коло 75,000 людей. Тут Гітлер заявив масам, що біда зробила з нього тверду людину. Казав, що впродовж ніччю в однім і тім самім ліжку.

КУПУВАЛА ЧОЛОВІКА У ЛЬВОВІ

До Львова приїхала 27-літня І. З., донька фабриканта біля з Філадельфії, щоб підняти собі мужа, бо в Америці не могла собі знайти. Недавно пішла на тансінг у Львові і тут залюбулася у приватному урядовцеві А. С., який був на тансінгу з жінкою. Але не перешкоджало їй залюбитися до А. С. Жінці цього добродія жертвувала навіть американська жидівка до 15,000 зл. за розвід. Про справу довідалася рідня жінки урядовця й один з рідних стріву американку на вулиці та побив її так, що зломив їй ніс. Американка віддала справу до суду.

ПОВИЛИ ЗЛОДІЯ

Вчитель Емеріх Шігев у Великих Гейовнях (Закарпаття) зловив у своїй каті чужого чоловіка, коли той пакував речі вчителя до свого кувара. Між учителем і злодієм повстала бійка. Злодій збоксував учителя так, що той зліз. Тоді злодій вискочив крізь вікно разом із куваром і сховався. В міжчасі вчитель опритомнів, айшов надвір, аччав крик, і позбігалися люди. Коршмар показав, де сховався злодій, і коли його там обурени селяни знайшли, хотіли його злічувати. Лише вчителю можна завдячити, що злодія не вбили, тільки зв'язали й передали жандармерії. Виявилось, що це Бедріх Горейш з Морави, що вже раз був караний за подібні вчинки. Горейш мав при собі револьвер.

ПРИДУМАЛИ НОВИЙ СПОСІБ НА ОСВІТЛЕННЯ ШЛЯХІВ

В Літройті випробовують новий світляний спосіб, при помочі якого кожний шофер побачить на мило, чи перед ним іде якийсь інший автомобіль, чи ні. Цей спосіб полягає в тому, що відповідно уложений рефлектор передає світло з автомобілю другому у третьому рефлекторі, на одну миль наперед.

„ДО МОСКВИ ІЗДИМО ВЧИТИСЯ, ЯК СКРУТИТИ ВАМ ГОЛОВУ“

Чеський комуністичний посол Готт заявив в одній промові в парламенті м. ін. таке: „Ви, соціал-фашисти, закидаєте, що ми порушуємо вам спокій. Справді — ми агітуємо і порушуємо ваш спокій. Не дамо вам ні хвилини спокою, щоб ви не мали змоги перетравити того, що висисали з пролетаріату... Чому викидаєте нас із того парламенту? Тому, що добре знаєте, що одного гарного дня поступимо з вами так, як поступили російські більшовики з царем, буржуазією та Керенським.“

ЖІНКИ ДІСТАЛИ ПРАВО ГОЛОСУ В МОНТРЕАЛІ

Міська рада в Монтреалі (Канада) рішила признати жінкам право голосу в міських виборах і поставити їх на один рівень з чоловіками. За рівність для жінок було 12 голосів, проти 9.

СТРАШНИЙ ВИБУХ ГАЗІВ

Підчас каналізаційних праць у Копенгазі дійшло до жахливого вибуху газів, від якого згинули чотири робітники, а кілька тяжко ранені. Вибух газів був такий страшний, що один із робітників вилетів з каналу в повітря і смертельно ранений. Одночасно в каналі вибухла пожежа, з якої вдалось вирятувати кількох робітників з важкими пораненнями. До вибуху дійшло внаслідок запалення газів у каналі, коли один із робітників хотів запалити лампу.

ПОМЕР КОНСТРУКТОР „ГРУБОЇ БЕРТИ“

В Бадені помер у 63. році життя проф. Освальд Дірмозер, колишній директор віденського політехнічного інституту. Підчас світової війни проф. Дірмозер працював у Берліні, в лабораторії головної артилерійської управи. На підставі його планів побудували багато нових типів далекостріяних гармат, між іншими теж на підставі його планів побудували славну 42-центиметрову гармату „Грубу БERTY“, з якої обстрілювали Париж із віддалі більшої як 100 км.

МАЛА 600 ЗЛ. МІСЯЧНО ПЛАТНІ И УКРАЛА ФУТРО

У Варшаві щезло одної днини з торговельного представництва при вул. Мазовецькій каракулове футро жінки директора. Футро було вартості 3,500 зл. Підозріння впали вперед на обслугу. Та виявилось, що вони безосновні. Футро знайшли в одному льомбарді. Урядовець льомбарду, сконфронтований з персоналом представництва, пізнав особу, що заставила в нього агадане футро. Це вчинила урядниця Юлія О., жінка інженера, французька громадянка, з 600 злотими місячної платні. Підчас конфронтації ця пані зімліла. Де поділа гроші за футро, невідомо.

УКРАЇНЦІ НЕ МОЖУТЬ ІТИ РІЗНИМИ ШЛЯХАМИ

УЖГОРОД. — Закарпатська католицька „Свобода“ (ч. 11) пише: „Деякі лишуть, що до здійснення ідеалів українського народу можна йти різними шляхами, а не застановляються над тим, що ті ріжні шляхи ослаблюють сили народу. Є лиш один шлях для народу — шлях спільної безкомпромісової боротьби аж до остаточної перемоги. Правда, цей шлях може тернистий, завалений і повний перешкод та самопожертви. Йдучи тим шляхом, потрібно великих жертв і мозольної праці, до чого не звикли салонні й кар'єрні патріоти. Бути борцем і одночасно салонним патріотом не можна, бо при мозольній праці капає піт, рукавички рвуться... За теж цей шлях веде нас неситно до нашої мети. На цім шляху не здобуваємо гетьманських тронів, орденів з титулами генералів, ні крісла комуністичних комісарів, ні аграрних дорадників. Але, промовляючи цей шлях, будемо краще завтра нашою народною загалові, а не поодиноким особам, класам і кар'єровічам. Не кожний пускається на цей шлях, бо страх перед невгодами, страх за цілість власної шкіри, страта ласкавого погляду наших ворогів спонукають боягузів, себелюбів, матеріялістів збучувати з цього шляху й шукати нових шляхів, що заповідають „добру кар'єру“ хочби й на услугах лаципера... Наш шлях є ясний і одиникий: гуртування всіх свідомих синів народу в один сильний власний табір“.

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД МОСКВОЮ

РИМ. — Офіор подає, що в туринському часописі „Газета дель Пополю“ виступив колишній советський дипломат Федір Бутенко з великою статтею, в якій він остерігає Європу перед політичною акцією московського уряду. Зокрема розповідає про те, як Москва висилає масово до політичних осередків Європи московських агентів з дипломатичними паспортами, агітаторів, шпигунів і провокаторів, що підготовлюють „нову“ акцію в Європі, себто поширення московського терору й на інші краї в Європі та в інших частинах світу.

РІДКЕ СВЯТО

ЛЬВІВ. — Дня 20. березня зібралось поперх 400 делегатів ріжних загально-громадянських, жіночих та господарських установ до Народного Дому, щоб святом відзначити 30-ліття промислової діяльності Олени Левицької, основниці фабрики хемічних перетворів „Зоря“ у Львові. Ця фабрика відома не тільки своєю популярною пастою „Елегант“ та іншими виробами, але знала теж із громадянських прикмет та з патріотизму її власників. На свято наспіло яких 100 привітів. Були співи, квіти, промови і т. п. Вкінці забрала слово ювілятка і заявила, що вона тільки сповняла свої обов'язки, не мріючи ніколи про якісь почести з цього приводу.

КАРДИНАЛ ІННІЦЕР У РИМІ

ВАТИКАН МІСТО. — Віденський кардинал Інніцера покинуло до Ватикану. Він виїхав з Відня секретно. Має замовлену довшу аудієнцію у папи. Догадуються, що з його приїздом дійде до наладнання відносин між Ватиканом і нацистичною владою в Німеччині.

ПОГОДИЛИСЬ

ЛОНДОН. — Велика Британія визнала життєві інтереси Італії на Середземному морі, а Італія зобов'язалась не висувати ніяких територіальних претенсій у Марокко та Еспанії. На тім оперто тепер згоду між Англією й Італією.

САМІ СЕБЕ НЕ ПІЗНАЮТЬ

ВАРШАВА. — Польська преса нарікає, що в Чехословаччині не дають полякам відбувати політичних віч. Поліція не дає дозволу і розв'язує зібрання, покликуючися завжди на брак якихось формальностей. Як можна так поступати? — питає польська преса.

НАДІЮТЬСЯ 100,000 УТІКАЧІВ

ПАРИЖ. — Червона єспанська армія не спосібна ставити поважнішого опору армії ген. Франка. Французький уряд числиться з тим, що наступить розвал червоної армії та що до Франції перейде з Еспанії яких 100,000 людей, шукаючи в ній захисту.

РЯТУЮТЬ СЕБЕ РОЗСТРІЛАМИ

БАРСЕЛЬОНА. — Еспанський червоний уряд зачав боротися за шпигунством, щоб тим себе скріпити. На початок „чистки“ розстріляно 6 осіб, включно з одною молодого дівчиною. Кажуть, що цей поступок уряду тільки прискорить його розвал.

СПРОСТОВУЄ

ВІДЕНЬ. — Американський кореспондент стверджує, що бувший канцлер Шушніг є далі у своїй каті, а не в тюрмі, як це було подаване. Також є на волі славний психіатр д-р З. Фройд. Той останній заявив, що він не розуміє, чому за границею так ним турбуються.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Co., Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.

За кожну зміну адреси влітати 10 центів.

Тел. "Свобода": BERgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BERgen 4-1016.
4-0807.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВДАРЯЄ НАС, А НЕ ВОРОГА

Нема сумніву, що молодий Гіларій Кук, що спричинив трагедію в Белзці, керувався найкращими намірами, коли як районний командант О.У.Н. зарядив „експропріацію“ ділків Ясінських. Він дійсно казав чисту правду, коли вияснив, що напад зарядив на те, щоб тим чином роздобути гроші на організаційні цілі, на допомогу українській революційній справі. І на судовій розправі поводився гідно. Перебрав на себе всю вину. Підкреслював, що зробив це все на власну руку і проти виразної заборони з боку О.У.Н. І висказав жаль, що своїм учинком спричинив смерть невинних людей та наніс тим нечесть українській нації.

Та все те справи в основі не змінило. Себто, не злагодило самого вчинку. І в тім велика трагедія. Тим більша, що й Кук і його товариш засуджені на смерть, а один з молодих співучасників тої трагедії уже неживий.

Тепер ми стоїмо перед доконаними трагічними фактами. І приходиться заняти супроти них певне становище, яке повинно бути рішуче і тверде. Чому? Бо тут іде про життя справу нації, про український революційний рух. Знаємо, що знайдуться зараз у нас люди, котрі використають той трагічний випадок на те, щоб ударити в революційну акцію в краю, себто в ту, якій маємо завдячувати той революційний настрій, що в ньому живе краща частина українського молодого покоління в краю. Та нам іде про що інше. А саме про те, щоб такі випадки, як у Белзці, були раз на завжди викреслені з нашого революційного руху. Йде про те, щоб той рух був чистий, ідейний і наскрізь здисциплінований, та щоб був контрольований таким проводом, який може й уміє вести, а також і відповідати за такі самостійні вчинки, як у Белзці. Бо тільки тоді, коли є хтось, що за такі вчинки відповідає, може бути дана суспільності записка, що їй більше не прийдесть зустрінутись із такими випадками, які зв'язані з українською революційною акцією, а які допомагають ту акцію розбивати серед українського громадянства, а Польщі дають аргументи на те, щоб зв'язувала нашу визвольну боротьбу з „бандитизмом“.

Такі вчинки, як у Белзці, наносять нам велику шкоду. Очевидно, що не винувата тут молодь, що допустилася того трагічного вчинку. Ні не винувата тут українська революційна ідея, бо вона чиста. Винувата тут у першу чергу Польща. Це вона створює ті нестерпні відносини, що змушують нашу ідейну молодь братися до боротьби з нею підпольними засобами, бо законними не можна ні до чого добитись. Та всежтаки ми мусимо дивитись на те все ясними очима. І тому треба вимагати, щоб ті кола, які відповідають і за такі вчинки як у Белзці, поробили такі кроки, щоб того роду події не могли бути ніколи зв'язувані з українською революційною акцією.

ПО ЗОЛОЧІВСЬКИМ ПРОЦЕСІ

(Надіслане зо Львова).

I.

Всюди, де панує політичний гніт, де переслідують свободні думки в слові і в друку, де нема політичної волі, — там мусять повставати тайні оборонні організації, відомі під повсталого в Росії назвою „підпольних“. Російське слово „пол“, це по нашому підлога; отже „підпольною“ є та організація, що криється під підлогою, десь по пивницях.

Що й такі колись організації були, це річ певна, але це взяте більш образно. Тайні організації тепер по пивницях не криються. Досить для них звичайних кімнат, добре стережених або позамканих. Дуже часто відбувають члени тайних організацій свої збори на вільних повітрях, в зелених лісах та галях.

Кожний поневолений народ, наскільки не може явно боротись за своє визволення, мусить братись і до тайних, „підпольних“ організацій.

Тут заходять можуть різні комбінації, бо є й такі ситуації, що „явним порядком“ можна більше позискати для наміченої цілі, ніж тайним, підпольним.

Маємо найкращий приклад на поляках у Галичині від 1867 р., коли то прийшло було до згоди між Франц Йосифом і польською шляхтою. Він віддав тоді Галичину під майже безмежне панування польської верхівки разом з настановою нею бюрократією.

Поляки з дуже великими парадними маніфестували свою лояльність „для милосердя пануючого дому“, але фактично будували в краю Польщу і готувалися до своєї власної, самостійної державності.

Були, справді, проби тайної організації молоді, звернені проти австрофіліства, але вони більшого значіння не мали, бо не треба було тайної роботи, коли можна було майже все робити явно. Навіть військове підготування роблено властиво в польських „Соколах“, а коли почала грозити війна з Росією, то „Соколи“ стали явною військовою організацією.

Одначе заки дійшло до тої згоди між австрійською династією і поляками, то майже 70 літ польський патріотизм працював у Польщі „підземно“, в десятках різних тайних товариств. Найвизначніші пізніше польські політичні діячі в Австрії сиділи цілими ро-

ками у тяжких тюрмах, то в Куфштайн в Тиролі, то на Грайгори в Моравії, і доперва революція 1848 року визволила їх з тюрми.

Але по тих самих тюрмах мучилися цілими десятками літ і герої італійських визвольних змагань з італійських країв, захоплених Австрією.

На велике диво, між тими чужонародними борцями за волю, що мучилися в австрійських тюрмах, не було — „русинів“. Чим їм тоді так добре жилося, що вони не конспірували, не закладали тайних товариств?

Отже у тому лежить ціла тайна, що в тих часах тяжкої австрійської реакції наш народ терпів передівсім від польських панів-ділків, що його тримали в панщинній неволі, а при допомозі різних економістів та мандаторів змушували над ним.

Представники австрійського уряду були радше оборонцями того народу. Хто хоче це наглядно зрозуміти, хай прочитає собі „Панські жарти“ І. Франка.

Колиж власне ті пани дістали від австрійського цісаря майже необмежену владу над тим народом, то той народ звернувся при допомозі загальних австрійських законів проти їх панування і чимраз більше визволювався зпід нього. І так прийшло вікні до нашого визвольного зриву в 1918 р. А тепер ми далі боремося за існування, вже при допомозі польських загальних законів. Та наші противники навіть власних законів шанувати не хочуть! Тому не диво, що серед тих обставин почали в Польщі діяти „підземні“ („підпольні“) організації. Історія скаже колись останнє слово, наскільки вони були доконечні й наскільки сповняли своє завдання. А тепер не так легко це зробити, коли хто хоче поступити совісно й чесно, маючи на увазі тільки загальне добро, а ніщо інше.

Ми знаємо, що парламентарна діяльність наших політиків у Польщі не приносить нам ніякої користі. Знаємо, що результати нашої організації, явної праці на українських землях у тій державі є дуже мізерні. Тому саме можна з різного становища дивитись на роботу тайної „Організації Українських Націоналістів“, наскільки вона взага-

ло. Щоби всі виділи, що все сталося так, як каже закон, герольд привів присуд на брामी. Маурус побачив там печатку, підпис міністра і свій власний підпис. Маурус вхопився обіруч за голову і напів божевільний мурмотів: — Може я справді не цар Маурус?

Юрба перед палатою росла щораз більше. Приходили вбогі, приходили лицарі і пани. Всі хотіли це раз подивитися на гарну вірвану голову, котра вже не могла розкошуватися любощами і котрій вже ніхто завидувати не потребував.

І жебрак Діма прийшов на це видовище. Ті, котрих цар пообіцявав достоянствами і маєтками, не журили своїм добродієм. Лиш той, що цареві дав щось, приступив до нього і каже: — Ходи звідси, добрий чоловіче. Ті великі пани будуть обштовхувати тебе і пороздирають ту плахту, котру я тобі дав.

Діма вхопив царя за руку і потягнув його за собою. Маурус вже цілком втратив власну волю і жебрак міг зробити з ним, що сам схоче. На великим майдані очі Мауруса засіяли радістю. Він побачив свого першого міністра Нарциза, що з пакетом актів ішов поспішно до царської палати. Цар пустився за міністром, перейняв його і, обійнявши його шию, кричав радісно: — Нарцизе, Нарцизе! Любий

лі дається завважити й наскільки про неї можна говорити чи писати. Та всі ми годимося щодо одного: вся акція цієї організації мусить бути високо етична.

II.

Як знаєте зо старокрайової преси, у нас у краю відбуваються раз-у-раз процеси за приналежність до О.У.Н. І знаєте, що звичайно обвинувачують тут молодих людей. Очевидно, що тут годі визнавати, коли і яка акція є дійсно ділом О.У.Н., а це тому, що польська прокуратура зв'язує усяку активність української молоді з „революційною роботою“. Але треба брати під увагу і те, що молодь уже з природи любить „таємничість“. І тому їй сама назва „підпольної“ роботи дуже до вподоби. Оті всі тайні присяги мають на неї великий вплив. Та саме та „підпольність“ доводить не раз до трагічних випадків, і то там, де не ведеться ніякої властивої революційної акції, а тільки ведеться таку роботу, яку властиво можна вести цілком легальними способами. Згадую за те, щоб тим робом можна було легше розуміти ті безчисленні процеси за працю в читальнях чи кооперативах, за яку треба відповідати, бо при ревізії знайдено „якусь там детячку О.У.Н., чи щось подібне. Я думаю, що праця нашої молоді остаточно мусить вийти нашої нації на добре. Ось тому саме думаю, що треба завчасу дуже критично ставитись до таких трагічних випадків, як той, що спричинив відомий страшний присуд у Золочеві, що віддає шибениці двох наших молодих хлопців.

III.

Самі подія скоїлася 6. травня 1937 р. і вістка про неї поразила відразу мов грім цілу нашу суспільність у краю. Отсе кілька молодих людей — один з них убраний за поліцаєм — напали на двір Ясінських у Белзці, забрали там під притокою урядової ревізії досить значну суму грошей, а подружжя Ясінських вивезли за село, де випадком довів до того, що Ясінських застрілено.

Ціла та подія мала просто жахливий вигляд і наша суспільність під першим вражінням аж задревіла. Бо це виглядало на напад на звичайних громадян, заграбання їм грошей та в додатку цілком зайве (бо вони не боронились) замордування їх. А винуватцями були українці (о-

дин недокінчений, а другий укінчений гімназист та один зарібник), члени тайної організації (мабуть цілком самостійної), котрі той напад виконали для здобуття грошей, потрібних для політичної роботи. Яка та робота мала бути, яку ціль вона могла мати, це все не відоме.

Обурення суспільності на них опиралося передівсім на загально приняті засади як у колишніх заговірників Пільсудського так і у дотеперішній практиці У.В.О. та О.У.Н., що насильно забирається гроші лише від урядових ворожих інституцій, але ніколи від приватних людей, хоч і як ворожо вони були настроєні. Далі, в тім випадку замордовано людей без причини.

І нарешті третє, ділчик Ясінських і його жінка були знані з своєї прихильності для селян і дуже добре з ними жили. В повіті було багато ділчиків злобних, визискувачів, та проти них не звернулася енергія заговірників, але власне проти добродушних Ясінських. Ось тому зачали кружляти здогади, що в тім випадку грала ролю свідомо провокація зо сторони наших ворогів. Ішло ніби про те, щоби полякам показати, що хоч Ясінські поведилися з селянами у своїм селі гарно, то „русини“ віддачили їм у підлий спосіб. Отже, як з таким народом годитись?!

Та треба рішучо зазначити, що винуватці не йшли на виправу з пляном мордування. Як з усього виходить, то вони просто стратили голову і самі не знали, що роблять. Ціла та стрілянина на безборонних (вивезених чомусь за село!) була цілком лише ілюстрацією того, що за діло взялися неумудрі молодці, що через свою нерозвагу вбили двоє людей, а себе також до нещастя довели. Гіларій Кук та Володимир Качор засуджені на кару смерті. Петро Цица на досмертну в'язницю. А один уже загинув даремно!

Процесу проти Кука і товаришів не використала проти нас польська шовіністична преса так, як би могла. Просто аж диво. А це тому, що в тім самім часі поляк, ординанс одного польського генерала, вбив його жінку, молодшу дочку і служницю, щоб заграблені гроші подружитися зо своєю коханкою і нажитись доволі. Справа вийшла дуже скандальна і компромітуюча. Значить, ліпше замовчати, бо українці Кук і товариші, що правда, робили свої криваві

дурниці, але не для особистої наживи, а щоб допомогти добрій справі.

IV.

Нема ніякого сумніву щодо того, що цей золочівський процес пригнобив наше громадянство. Воно зранене у своїх почуваннях. Він і спричинив те, що прийшло до наступів деякого з молоді проти редакторів „Діла“ й „Українських Вістей“ за те, що преса осудила того роду акції, як напад у Белзці. Прийшло до таких неприемних сцен, про які краще не згадувати. Мені здається, що такі події, як у Белзці, повинні давати нам усім багато матеріалу до роздумування. Треба ці річі брати холоднокрівно й розумово. І тамі відвагу осудити те, що заслугоє на осуд. Але рівночасно треба мати на увазі, що нерозважна критика може знищити ту силу, на якій будемо нашу будучність. Тому при кінці хочу навести один характеристичний випадок, який повинен вияснити багато такого, що не дається висловити словом.

Я щойно покинув шпиталь, у якому лежав довгий час. Лежав разом з п'ятьма українцями, трьома поляками і двома жидками. Мої товариші не долі, українські селяни, були самі молоді хлопці. І дуже високо освіджені національно.

Один з них мав 28 літ життя, отже особисто ще на війні не був. Але в горячці, неприотмний, він кричав: „Де мій кріс? Хлопці, наперед! Гурра!“ Він хотів спорудити заповіт і записати половину свого майна на Рідну Школу, а другу половину на політичних в'язнів. Але незадовго стратив пам'ять і я вже не міг написати його заповіту. На другий день по моїм відході зо шпиталю він помер.

Отся картина, це факт, який ілюструє, що хвилюється нутро нашого молодого селянства. У тім нутрі збираються великі сили, великий запас національного одушевлення, котре — як надійде слушний час і коли, словами Б. Лепкого, „вдарить нам підземний дзвін і сурми заголосять“ — вибухне не лише великим вогнем, але великим ділом та посвятою.

На жаль, інтелігентна українська верства не має відповідного впливу на ті підземні рухи та нуртування, а до власне тому, що вони тайні не лише перед чужими, але й перед своїми.

Д-р Кирило Т.

К. Місат.

МАЄСТАТ У ШМАТТІ

(Казка).

(4)

— Не здригш мене. Цар тепер спить там у палаті. Вночі він сам особисто обійшов усіх вартових і дав їм свої прикази. З твоєї голови вилетіла якась шрубка. Дивись собі до дідька, бо я хочу мати спокій! Хильцем попід муром утомлений цар ледви волієся на зад. Загадав зайти до своєї любови. Хотів до неї застукати і просити, щоб йому дала якийсь одяг. Подорож обміркував, як за свою кривду помститися.

— На попід спав, на поро-х зівру ціле місто, як... як... Тут його думки урвалися. Як по хвилі доповнив:

— Як відстану плаш... Плаш? Як? То від того починається цар? Маурус знов ішов попри святиню місяця. Жебрак Діма, що сидів під її дверима. Цар промовив до нього покірно: — Дай жеж мені твій мішок. Ти не голій так, як я.

— Ага. Тепер ми вже не дремо носа так, як то було перед годиною. Деж ти пропав твій одяг? Хто тебе так обдер? Цеж сором і ганьба, що у нас є такі пахерливі і немилосердні шинкари. Щоби бодай були сорочку лишити!

— Відчиніть! Я приказую. Ваш цар. Вартівник при брамі розсміявся голосно, кажучи: — Бідний божевільний! З розпущеною на лиці цар звернувся до одного в юрбі і благав його: — Ви також не пізнаєте мене? Кохані мої! Добрі мої піддані! Гляньте на мене. Придивіться до мене. Як ваш пануючий, ваш цар.

Відповідали йому милосердним усміхом. — Забаво! Як тобі тому тиждень дарував маюток; великий маюток. Чомуж ти мовчиш? І ти, Чаркуню, котрого я витягнув з багна, також відрикаєш мене?

Ані Забара, ані Чаркунь не пізнали царя. — Невдячні! — крикнув біснуват. — Де пані? Де Фльорія? Вона пізнає мене.

В тій хвилі з брами вийшов царський кат, несучи на списі застромлену жіночу голову. — Тут є Фльорія! — крикнув.

То справді вона була. Та й вона не пізнала царя. Вона замовкла навіки. І довго волься спадало аж по долішній кінець списа.

Народ кричав з утіхи. Цар крикнув з болю: — Хто посміє зробити це? Ніхто не відповість, та цар таки зараз довідався. За катом з палати вийшов царський герольд з папером у руці. То був присуд. Герольд прочитав його.

— Відчиніть! Я приказую. Ваш цар. Вартівник при брамі розсміявся голосно, кажучи: — Бідний божевільний! З розпущеною на лиці цар звернувся до одного в юрбі і благав його: — Ви також не пізнаєте мене? Кохані мої! Добрі мої піддані! Гляньте на мене. Придивіться до мене. Як ваш пануючий, ваш цар.

Відповідали йому милосердним усміхом. — Забаво! Як тобі тому тиждень дарував маюток; великий маюток. Чомуж ти мовчиш? І ти, Чаркуню, котрого я витягнув з багна, також відрикаєш мене?

Ані Забара, ані Чаркунь не пізнали царя. — Невдячні! — крикнув біснуват. — Де пані? Де Фльорія? Вона пізнає мене.

В тій хвилі з брами вийшов царський кат, несучи на списі застромлену жіночу голову. — Тут є Фльорія! — крикнув.

То справді вона була. Та й вона не пізнала царя. Вона замовкла навіки. І довго волься спадало аж по долішній кінець списа.

Народ кричав з утіхи. Цар крикнув з болю: — Хто посміє зробити це? Ніхто не відповість, та цар таки зараз довідався. За катом з палати вийшов царський герольд з папером у руці. То був присуд. Герольд прочитав його.

— Відчиніть! Я приказую. Ваш цар. Вартівник при брамі розсміявся голосно, кажучи: — Бідний божевільний! З розпущеною на лиці цар звернувся до одного в юрбі і благав його: — Ви також не пізнаєте мене? Кохані мої! Добрі мої піддані! Гляньте на мене. Придивіться до мене. Як ваш пануючий, ваш цар.

Відповідали йому милосердним усміхом. — Забаво! Як тобі тому тиждень дарував маюток; великий маюток. Чомуж ти мовчиш? І ти, Чаркуню, котрого я витягнув з багна, також відрикаєш мене?

Ані Забара, ані Чаркунь не пізнали царя. — Невдячні! — крикнув біснуват. — Де пані? Де Фльорія? Вона пізнає мене.

В тій хвилі з брами вийшов царський кат, несучи на списі застромлену жіночу голову. — Тут є Фльорія! — крикнув.

То справді вона була. Та й вона не пізнала царя. Вона замовкла навіки. І довго волься спадало аж по долішній кінець списа.

Народ кричав з утіхи. Цар крикнув з болю: — Хто посміє зробити це? Ніхто не відповість, та цар таки зараз довідався. За катом з палати вийшов царський герольд з папером у руці. То був присуд. Герольд прочитав його.

— Відчиніть! Я приказую. Ваш цар. Вартівник при брамі розсміявся голосно, кажучи: — Бідний божевільний! З розпущеною на лиці цар звернувся до одного в юрбі і благав його: — Ви також не пізнаєте мене? Кохані мої! Добрі мої піддані! Гляньте на мене. Придивіться до мене. Як ваш пануючий, ваш цар.

Відповідали йому милосердним усміхом. — Забаво! Як тобі тому тиждень дарував маюток; великий маюток. Чомуж ти мовчиш? І ти, Чаркуню, котрого я витягнув з багна, також відрикаєш мене?

Ані Забара, ані Чаркунь не пізнали царя. — Невдячні! — крикнув біснуват. — Де пані? Де Фльорія? Вона пізнає мене.

В тій хвилі з брами вийшов царський кат, несучи на списі застромлену жіночу голову. — Тут є Фльорія! — крикнув.

То справді вона була. Та й вона не пізнала царя. Вона замовкла навіки. І довго волься спадало аж по долішній кінець списа.

Народ кричав з утіхи. Цар крикнув з болю: — Хто посміє зробити це? Ніхто не відповість, та цар таки зараз довідався. За катом з палати вийшов царський герольд з папером у руці. То був присуд. Герольд прочитав його.

— Відчиніть! Я приказую. Ваш цар. Вартівник при брамі розсміявся голосно, кажучи: — Бідний божевільний! З розпущеною на лиці цар звернувся до одного в юрбі і благав його: — Ви також не пізнаєте мене? Кохані мої! Добрі мої піддані! Гляньте на мене. Придивіться до мене. Як ваш пануючий, ваш цар.

Відповідали йому милосердним усміхом. — Забаво! Як тобі тому тиждень дарував маюток; великий маюток. Чомуж ти мовчиш? І ти, Чаркуню, котрого я витягнув з багна, також відрикаєш мене?

Ані Забара, ані Чаркунь не пізнали царя. — Невдячні! — крикнув біснуват. — Де пані? Де Фльорія? Вона пізнає мене.

В тій хвилі з брами вийшов царський кат, несучи на списі застромлену жіночу голову. — Тут є Фльорія! — крикнув.

То справді вона була. Та й вона не пізнала царя. Вона замовкла навіки. І довго волься спадало аж по долішній кінець списа.

Народ кричав з утіхи. Цар крикнув з болю: — Хто посміє зробити це? Ніхто не відповість, та цар таки зараз довідався. За катом з палати вийшов царський герольд з папером у руці. То був присуд. Герольд прочитав його.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

Е. Я., Гемтремк, Міш. — Адреса часопису „Український Хлібороб“ є така: O Lavrador Ukraino, Caixa postal 666, Curitiba, Parana.

Коли тебе вороги стануть дуже кусати, то це знак, що ти щось варт; не знають, що більше про тебе сказати, тому мовчки кусають. (Середньовічна приповідка).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

МАЛОВАЖНА СПРАВА.

Добродійна Рада Нью-Йорку обчислила, що в місті Нью-Йорку є тепер коло 400,000 молодих людей у віці від 16 до 24 літ життя, що хотіли б мати працю, а не мають.

„А що це може мене обходити?“ — можна би почути голоси. „Ні мене, ні моїх дітей там нема!“

Рада каже, що довготривале безробіття може, легко довести молодого людину до злочинства. Значить, за якийсь час молодий чоловік, що довго був без праці, може перелізти крізь наше вікно й приложити револьвер нам до ребра. Чи й тоді ми скажемо: „А що це може мене обходити!“?

ДЕ ВРІЗАТИ, А ДЕ НАШТУКУВАТИ.

Нью-Йоркські газети взяли собі цю остерогу до серця й пишуть довезні статті про те, що треба шось робити на безробіття молоді.

Можливо справді треба на це шось зробити, але чому ж і газети, які хваляться, що їх ділом є відкривати річі і явища, не видні легко пересічний людині, не говорили про це раніше?

Чи не було б краще, якби газети були трохи поменшили свої дискусії над тим, чи треба в школі присяг на вірність прапорам, чи не треба, а за те присвятити трохи більше місця питанню, як молодий людині шукати заняття? Чи це було б непатріотично?

НАЦІОНАЛЬНА ЧЕСТЬ.

Та поки Добродійна Рада Нью-Йорку говорила за американців, то ми могли б собі й вухом не вести. Однак далі вона каже, що безробітні трапляються серед кожної національної й расової групи. Значить, і серед українців.

Виходило, що й молодим людям з українського роду теж грозять ті небезпеки, які грозять усім молодим людям, що їх безробіття заставляє до неробства.

Та чи журитися нам цим? Пошто? Як трапляється яка людина українського походження, що зійде на бездорожжя, то ми можемо зовсім спокійно сказати, що це не українці.

Навіть якби хтось нам сказав: „Це мусить бути ваш знайомий: як бачив вас разом у парку!“ — ми можемо сказати: „Я з такими не знаюся!“ А вже заки півень два рази залив, св. Петро три рази відкрісав одного свого знайомого, як його схопила поліція.

ФРОНТОМ ДО НЕГРАМОТНОСТІ.

У деяких частинах Нью-Йорку йде велика кампанія проти неграмотності. Взятися до неї справді серйозно. Почали цим разом використовувати й при помочі домашньої науки. По приватних домах улаштовують курси для неграмотних.

Не треба нам цьому приплекувати, поки не почнемо, серед кого це робиться. Отже це діється серед муринів, котрі, як звісно, походять переважно з південних степів, де білі пани їм не давали нагоди навчитися грамоти, навіть звичайної грамоти.

Отже, як бачимо, для наших людей ця боротьба проти грамоти не підходить. Це лише для муринів. Миж стоїмо багато вище від цих „дикарів“.

Ми народ, багато вищий від муринів. Як нам пани не дали навчитися грамоти, то ми завізьмемося на паних і вже ціле життя лишимося неграмотними: хай пани знають і хай їм лице дулається, що таких темних нас у світ пустили! Так п'янам треба!

ШКАГОВСЬКА ХРОНІКА

Нова хвиля безробіття шириться серед української колонії в застрашальних розмірах. Великі компанії, як Інтернейшенел Гарвестер, що виробляють різні машини, знані по всьому світі, як теж Вестерн Електрик, де працює багато українців, відправили в минулому місяці від 20—30 тисяч людей. Менші фабрики, як виробники радіоапаратів, годелі, залізничні компанії відправляють сотки людей кожного тижня. В щасливий положенні знаходяться ще хіба українці, заняті у величезних різних худоби світових фірм, як Свіфт, Армор, Вілсон і інші, що ніколи не знали безробіття, страйків і працюють повний тиждень.

Мілдвест Баскетбол Турнамент відбувся в нас у днях 12 і 13 березня заходом Молодих Українських Націоналістів. Участь у змаганнях взяли дружини з Акрон і Росфорд, Огайо, Віндзор, Онтаріо, Гемптрем, Міш, і три місцеві дружини. В останньому недільному змаганні за „чемпіонат“, дружина з Акрон, Огайо, вииграла переможницею й одержала цінний дарунок, трофей, який купив Український Народний Союз. Заступник президента Окружного Комітету Українського Народного Союзу, п. Микола Николишин, вручив переможній дружині трофей та виголосив до присутніх через мікрофон промову, в якій підкреслював виховне значіння Батька Союзу для української еміграції в Америці. „Я радий, говорив бесідник, що може вручити цей трофей нашим молодим людям, що приїхали аж з Акрон до Шікаго слави добувати, та приїхали тут зорганізованим способом. Хай ця чаша, що є дарунком від Українського Народного Союзу, створить у вас всіх, молодих українців, бажання стати членами цієї благородної народно-запальної організації!“ — закінчив промовець.

Литовська шкаговська колонія збиралася на протестаційне віче в неділю, 20 березня, з приводу останніх литовсько-польських подій. Зібрані за протестували проти нахабства своїх сусідів поляків і докоряли бунтовному уряду свої батьківщини, що прийняв такі понижуючі для литовської нації умови литовсько-польської згоди. Докорили, але не накидувалися, бо зрозуміли, що не було для славної Литви нічого виходу, як прийняти подиктовані умови Польщі. Замість було те, що не було на салі шкаговських міських і степових політиків, а як були, то не обзивалися з огляду на надходячі квітневі правибори, щоб не наразитися на втрату польських голосів. Не було також серед литовських промовців „нормалізаторів“, які б на візі українських політиків у Західній Україні хотіли шукати з поляками способу співжиття. Настрий віча був того роду, що зібрані зрозуміли, що нині в світі „сила є правом“, і хоч душевно, видно, дуже боліли, то також вірили, що Вильно в їх душі останеться і надалі столицею Литви.

Польська Ліга морська скликала загально-польське віче до дому „Звонзку Полек“, на те, щоб натішитися польсько-литовською „згодою“. Промовляти визначні польські суспільні діячі і робітники пера та лікували з того, що Польща подала свою руку до згоди з Литвою. Ультимат польського уряду, стотисячна польська армія на границі Литви, це в очах поляків: братня рука Польщі до свого історичного, як Литву на вічу називано, „пшияєця“. Присутні ухвалили відповідну резолюцію з нагоди польсько-литовської згоди та висловили надію, що литовський народ, разом з польським, буде вкупі боротися проти ворогів „за нашім і нашим вільношом“. На це віче не прийшов ні один литовець, хоч литовці були запрошені до серед литовців нема „нормалізаторів“. Є в Шікаго стотисячна литовська громада, що гуртується коло католицького часопису „Дравас“ і соціалістичного часопису „Навенос“. Та коли йде про загально-литовську справу, то обидві ці групи йдуть разом.

Концерт Марії Сокіл і Антона Рудницького відбувся з успіхом. Чистого приходу було 860 доларів, з чого 550 доларів вислано до Земельного Банку у Львові на конто

„Лічницю“, а 310 доларів передано п. А. Рудницькому. По концерті прийнято гостей ввечерю в салі націоналістів. І, як звичайно в нас буває при таких нагодах, виголошувано промови від різних організацій: промовляли націоналісти, гетьманці, соціалісти і безпартійні. Бажали промовці п. А. Рудницькому стати директором театру в Києві, у вільній уже українській державі, хотіли, щоб остався постійно в Америці і здобував славу для українського імені разом з своєю дружиною своїми виступами серед американців. Пан А. Рудницький висловив надію, що є можливість йому вернутись до Америки знов на о-сінє і побути тут довший час; а щодо директорства київського театру, то він ним уже був за большевицької окупації. Та там тепер не можливо працювати так, як душа хотіла б. За те він вірить, що в правдивий не большевицький українській державі він матиме ще нагоду послужити українській пісні і музиці. Один з безпартійних промовців висловив свою радість з того приводу, що двірі до сусідньої салі гетьманців-державників були відчинені. Мовляв, двері ці ніколи не відчинялись, а якщо це сталося з нагоди концерту, то це є доброю ознакою консолідації. Для пояснення додам, що обидві організації локуються в одній домі і салі націоналістів є відділена від салі гетьманців стіною з дверима, про які мова. На концерті і бенкеті був присутній наш мистець О. Архипенко.

Передвиборча кампанія в повному ході. Демократичний табір поділений на дві групи. На чолі т. зв. регулярної фракції стоїть посаденик міста Келі, а на чолі другої фракції — губернатор стейту Горнер, між якими є давні ще порухи. Регулярна фракція усунула з балюта довголітнього повітового суддю Едмунда Ярецького, а щоб не втратити польських голосів, поставила кандидатом на це становище Яна Пристальського. Не знати, чи вийде переможцем, бо хоч Ян Пристальський йде з регулярною партією, яка має добре зорганізовану виборчу машину, то суддя Е. Ярецький має за собою багато польських голосів т. зв. кашубів, а в додатку він йде з фракцією губернатора стейту, який уже раз підчас виборів президента в 1936 році побив машину Келі-Неш. Українці теж поділені. Та без огляду на те, хто переможе, добра і „дjabів“ для нас не буде так довго, доки ми не зможемо вибрати одного українця на якусь посаду в місті ці стейти.

Збори секретарів відділів У. Н. Союзу відбулися в нас заходом шкаговських головних урядників, пп. Р. Смука, С. Куропаса і Т. Шпікули, у вівторок, 29 березня. На порядку дені були такі справи: організування нових членів, суспендування членів, справа організатора на Шікаго і справа дому У. Н. Союзу. Вельсь оживлена дискусія над способом, як зарадити суспензі членів. Практичні секретарі подали раду, що найкращим способом уникнути суспензії члена є особистий контакт з таким членом. Пані Іванна Подола, секретарка 125 відділу У. Н. Союзу, подала таку раду і заявила, що в її відділі вона нікого нікого не суспендувала, живаючи саме названого способу. Щодо організації нових членів, то секр. 106 відділу У. Н. Союзу, п. Болднчук, бажав, щоб секретарям давати інструкції, як приєднувати нових членів і як відбивати напади на Союз, що нібито наші вкладки є завищені. Головні урядники приобіцяли і зобов'язалися такі інструкції секретарям на їх бажання давати, а навіть згодилися поїхати з секретарями до таких українських людей, яких можна впливати в членів, якщо їх переконається, що вкладки У. Н. Союзу не є вищі, а навіть у деяких випадках нижчі від вкладок великих аскураційних компаній. Відносно союзного організатора, то по вясненні справи п. Степаном Куропасом присутні були тої думки, що нагорода для такого організатора є замала як на початок, коли зважити, що організатор у перших початках своєї праці не буде моти вписати до себе членів, щоб заробити на прожиток і покрити свої видатки. Такий організатор у перших місяцях може навіть лінійно в Америці, де вага того

ЛОНДОН ГОТОВИТЬСЯ ДО ОБОРОНИ.

Кошти нових зброєнь, заряджених англійським урядом, виносять по 38 доларів на особу на рік. Образок представляє гармату проти літаків, що її виставлено на одній з людних вулиць Лондону для демонстрації, щоб розбудити настрої населення до оборонних видатків.

Йомств з нашими людьми і придбати багато „приятелів“ набудуче, отже його праця принесе матеріальні успіхи шойно пізніше, по яких 3 місяцях його діяльності. Перших три місяці такої організатор буде мати багато видатків, а менше заробить на свій прожиток. Доручено п. Степанові Куропасу оглядатися далі за відповідним організатором, бо щодо трьох імен організаторів, які він пропонує, присутні не виявили ентузіазму і думки їх були поділені. В засіді секретарів відділів ствердили, що такого організатора в Шікаго потрібно та що вони готові з ним співпрацювати.

Комітет будови читальні в селі Дубровиці, ярославського повіту, організувався і в короткому часі зібрав уже 93 доларів на ту ціль. Головою комітету є знаний союзовець п. Іван Курко. Шікаговські українці повинні віднестиши ширі до цієї справи і не відмовити своїм лепти на таку благородну ціль, бо ярославський повіт є один з найбільш загрожених повітів галицької волости нашої землі. Український селянин, що живе на пограниччі української етнографічної території, хоч у деяких селах забув свою мову і молиться в церкві з латинських молитовників, то задержав своє почуття приналежності до великої української родини. Заховавши свою пошану гідну відпирності, і нині ми є свідками, як по наших селах Ярославщини і Лежайщини відроджується читальні, повстають кошаркарські і споживчі кооперативи, будують нові модерні народні доми, коло яких плыве українське народне життя, відбуваються концерти в честь Тараса Шевченка, Свята Круг і т. п. Допоможіть добрій справі! Гроші шийтеся через „Обеднання“, а спис жертводавців помістяться в „Свободі“.

Концерт у честь Тараса Шевченка відбувся цього року заходом української православної-автокефальної громади в салі на вулиці Ірі. Концерт зачався виставленням живоного образу „Дитяча Тайна“, який зробив величезне враження на присутніх. Прошу представити собі 10—12-літніх хлопців у козацьких уніформах і баранкових шапках з витягненими шаблями за всіма правилами військового порядку, що змашировували на очах публіки на сцену і навколо образу Шевченка, якого прибрали в жовто-блакитні вики. Таких самі завеликі дівчата. Разом вони всі стояли на позір і одно по другім переповідали уступ за уступом про Шевченка від народження аж до його смерті. Оповідують дзвінкими голосами про те, як він жив, чого бажав, що творив та яку науку нам дав, умиравши. „Він вічно, вічно буде жити!“ — кінчили діти. „Ми, українські діти, приймали і сповнімо всі твої заповіти!“ Ось де лежить виховання українського молодого покоління в Америці, де вага того

роду концертів. У концерті взяли участь: Церковний Хор і оркестр Молодих Українських Націоналістів під проводом п. Юрченка в уніформах. Були деклямації, солов'ї „співи“. П'ять-літній Мирон Куропас віддеклямував уривок з „Гайдамаків“. Святочний реферат виголосив парох громади, о. Кирстко, що змалював коротко життя Т. Шевченка та пояснив значіння його творчості, як поета, громадянина і духовного вождя в житті української нації. Частину доходу з концерту призначено на „Ювілейний Дар“ „Просвіті“ з нагоди її 80-літнього існування.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЙОНКЕРС, Н. П.

Розходилися з мільйон і радісним вражінням.

Зачнім з кінця. Себто з того, як скінчився концерт оперової співачки пані Марії Сокіл і п. Антона Рудницького, що відбувся минулої неділі в новій і просторій галі при вулиці Аш. Отже присутні такі те хотіли по концерті розходиться. А як зачали розходитись, то не радо. Виходило, що те хотіли слухати. Ще хотіли почути більше от хочби тих лемківських пісень, що так глибоко їх зрушили. А зокрема зрушили тих наших лемків, що те ніколи не чули своїх рідних пісень у таким чудовім відспіванні. Тому й не диво, що, вийшовши з салі, вони з особливим зацікавленням оглядали „з усіх боків“ оту „лемканю“, що то родилася в Катеринославщині й так гарно віддавала те, що нагадувало подув карпатських вітрів, молодість, сум і радість, і все те „таємне й дороге, що його вивнесли наші імігранти з Лемківщини“.

Та з того не виходить, що на концерті була тільки Лемківщина. О, ні. Там була вся наша Україна: Наддніпрянська і Надністрянська. І там могли ті нечисленні наші брати з Закарпаття, що були на гім концерті, пізнати, що вона га Україна і чий ми всі діти, яка її мова і яке її серце й куди нам тягнути. Шкода тільки, що хоч концерт був у салі наших братів із Закарпаття, то так мало їх на нім було. Дуже велика шкода, бо той концерт був би відчинив очі неодному з них.

Наших артистів представив місцевий парох о. М. Кінаш, а пані Марії Сокіл вручено гарну китицю квітів. Про „Народ-

ню Лічницю“ говорив дуже ясно й переконливо п. Антін Рудницький. По збірці забрав іще слово гром. Мандзій і візав товариства і громадян, що би поперли таку гарну і гуманітарну справу як Народня Лічниця.

Про спів і фортепіановий супровід годі додати шось нове до того всього, що вже було сказане музичними знавцями. Хіба можна зазначити, що пані Сокіл була, як то кажуть, дуже добре при годосі. А присутні засипували її горічними і дійсно ширими оплесками.

Присутній.

ПАСЕИК, Н. ДЖ.

Велике протестаційне віче.

В неділю, 3-го квітня ц. р., відбулося заходом відділу ОДВУ та обох церковних громад велике протестаційне віче проти Польщі й інших окупантів. Віче відбулося в українській салі при 212 Президент Стріт. І згромадило понад чотириста учасників.

Відкрив віче гром. М. Припхан, голова Окружної Управи ОДВУ. По короткій промові, подаючи причини віча, покликано на секретарів пп. Д. Фенканина та В. Бродського.

Першим промовцем був місцевий греко-католицький парох, о. Захарко, який представив політику Польщі, звернувши проти нашої церкви. Секретар Окружної Управи ОДВУ, гром. Т. Рудий, у своїй промові вказав на те, що на посилену акцію наших ворогів треба відповісти сконсолідуванням наших сил.

Редатор „Націоналіста“, В. Душин з Нью-Йорку, говорив про польську політику нищення всього, що носить український характер, подаючи притому цілу низку свіжих примірів, головну у відношенні до української церкви та її достойника.

Провославний місцевий парох о. Дяків говорив, що тільки при помочі всенациональ-

ного зриву український нарід зможе повстати та створити свою державу. Він теж закликав присутніх до збірки на визвольну боротьбу.

Голова Стейтсової Організації, п. Володимир Буката, англійською мовою обгрунтував наші змагання за свою незалежність та вказав на потребу участі у визвольному русі молододі американсько-української генерації.

Переведена збірка принесла \$66.58 на визвольну боротьбу. Віче ухвалило кілька резолюцій, які переслано до великодержав, як теж до Ватикану. Закінчено віче відспіванням „Ше не вмерла Україна“ та „Не пора“.

Треба переконати.

Ромко й Ірка взяли шлюб і виїхали трохи до столиці. Перед першим готелем молодого мужатка почервоніла.

Ромку, поводився так, щоб ніхто не догадався, що ми є в пошлюбній подорожі. Мусимо вдавати, що ми старе подружжя.

Ромко згодився:

— Добре, але ти мусиш носити всі валізи, тоді всі будуть певні, що ми вже давно пошлюбі.

Бідний жених.

— Юрику, чи той жених, що має одружитися з твоєю сестрою, багатий?

— Напевно ні, бо за кожним разом, коли мова про подружжя, мій батько говорить про нього „бідний чоловік“.

Позір! БОФАЛО, Н. Я., і околиці! Заходом Оборони України в Бофало, відбувається ВЕЛИКЕ ВІЧЕ в неділю, 10 квітня 1938, рівно в 3 год. пополудні, в салі Укр. Дому, 29 Cleto St., Buffalo, N. Y. На вічу буде промовляти т. В. Лешинський, управлюючий редактор Народної Воли, який повернув з Рідного Краю і розкаже нам про все, що бачив і чує у рідних сторонах. Шановні Громадяни: Ви чуєте про тяжку боротьбу українського народу під польським режимом, про арешти, переслідування політичних, культурних і економічних здобутків українського народу. Кожний, хто почуває себе українцем, повинен прийти на віче і почути новини з рідної землі. — Вічний Комітет.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ
ПОДАЄТЬСЯ ДО ВІДОМА ВІДДІЛАМ 276, 161, 120 і 34, ЩО
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ
ТИХ ВІДДІЛІВ
В НЕДІЛЮ, 10. КВІТНЯ (APRIL) 1938.
в годині 3. пополудні.

На ці збори приїде пані Марія Малевич, заступниця головного передсідника У. Н. Союзу. Збори відбудуться у власнім домі відділу 276, 697 Гленвуд евеню в Ембридж, Па. Проситесь усіх членів вище згаданих відділів прибути на ці збори.

Михайло Фук, секр.

ТАК! ПИСАНКИ!
НА ДАРУНКИ СВОІМ І ЧУЖИМ
вже можна дістати
І ТО НАЙКРАЩІ УКРАЇНСЬКІ ВЕЛИКОДНІ ПИСАНКИ
розписані й розмальовані найкращими артистами-писарками.
1 писанка 60 центів
16 тузина писанок \$3.00.
В ціну вже вчислено кошти висилки й аскурації посылки.
Замовляйте:
"SVOBODA,"
81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

МОЛИТОВНИКИ
Віночок (у білій кавчуковій оправі, з образцем по середині. Малого формату. Для дітей) \$.90
Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній оправі) 1.35
Помилуй нас Боже (в чорній шкіряній оправі) 1.35
Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній оправі) 1.35
Ангел Хранитель (в білій кавчуковій оправі з образцем по середині) 1.70
Бог радість моя (сторін 606. В гарній м'якій чорній опр. 2.00
Бог радість моя (сторін 606. В білій кавчуковій оправі з образцем по середині) 2.50
"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

